

Sammanfattning

”Prata som ett lejon” – Transspråkande och kroppsligt lärande i tvåspråkig småbarnspedagogik (ECEC) i Finland

Jonna Kangas^{1*}, Margita Sundstedt¹, Hannah Kaihovirta¹ og Heidi Harju-Luukkainen²

¹Helsingfors universitet, Finland

²Jyväskylä universitet, Finland

*Korrespondens: Jonna Kangas, e-post: jonna.kangas@helsinki.fi

Förkroppsligande och kroppsliga upplevelser är viktiga aspekter av utvecklingen och lärandet under barnens första år. Barn tros utveckla sina tankeprocesser och språkfärdigheter genom sensoriska och motoriska upplevelser när de börjar delta i, och när de deltar i småbarnspedagogik (Sommer et al., 2009). Förkroppsligande i lärandepraktiker är väsentligt för barn, särskilt i de sensomotoriska eller preoperativa utvecklingsfaserna eftersom barn visar, berör, härmar och tänker genom att göra, med andra ord, de lär sig genom att göra (Dewey, 1916; Leinonen & Sintonen, 2014).

I en transspråkande kontext förstår vi förkroppsligt lärande som visuella och kroppsliga uttryck för handling, deltagande och lärande. Dessa aspekter kan ses som modaliteter för interaktion, språk och kommunikation. Hos små barn har det visat sig att transspråkande sker genom rörelse, gester, uttryck och känslor samt ett talat språk (Leinonen & Sintonen, 2014). När det gäller småbarnspedagogik (förskolepedagogik i Sverige) har det sedan Vygotsky (1987) visat sig att utveckling av språk och kognitiva förmågor har en stark koppling till fantasi, samt till den sociala omgivning där utbildning äger rum. Förkroppsligandet och de förkroppsligade erfarenheterna inom utbildning kan förstås som modaliteter för lärande, särskilt lek, och därmed kan lärares pedagogiska ramverk analyseras ur ett transspråkande perspektiv (se Kaihovirta & Furu, 2019).

I de nordiska länderna har flera studier beträffande *translanguaging* genomförts i tvåspråkiga daghem (förskolor i Sverige). *Translanguaging* har dock inte diskuterats mycket i samband

med den finländska ECEC (Kultti & Pramling, 2017). Den finländska småbarnspedagogiken (ECEC) är känd för EduCare-metoden. Barnen betraktas som aktiva aktörer och barnets eget perspektiv och synsätt ses som grunden för pedagogisk verksamhet och interaktion (Kangas et al., 2015). Att se på barnet som en helhet, och att se utvecklingen genom sociala, fysiska och mentala aspekter har varit mycket starkt förankrade i pedagogisk filosofi och praktik i ECEC Finland genom det lekfulla lärandet (Kangas et al., 2019).

I föreliggande artikel betonas barns uttryck för förkroppsligande, samt barns non-verbala kommunikation i kombination med talat språk och talat fantasispråk. Studiens fokus är på 3–4-åriga barns transspråkande och kinestetiska uttryck för förkroppsligande och non-verbala kommunikation, kombinerat med talade verbala språk och fantasispråk, från ett transspråkande perspektiv. Studien genomfördes som en videoobservation av lärandedesign i två förskolegrupper med en lärare och sex till sju barn i vardera gruppen. Samtliga hade vistats i den svenskspråkiga daghemsmiljön i mindre än tre år, några hade vistats i språkmiljön endast under några månader. Studien genomfördes i Playful Learning Center (PLC). PLC är ett lärande laboratorium vid Helsingfors universitet, som är speciellt utformat för att stöda små barns aktiva utforskande och uttryck genom lek och lekfulla aktiviteter (Sefton-Green et al., 2015). Videodata från studien består av korta videoklipp med en längd mellan 14 och 300 sekunder. Kamerorna var rörliga och forskarna kunde kontrollera dem med sina armbandsklockor. Videodata kodades med hjälp av tematisk innehållsanalys. Kodnamn som skapades var "uttrycka en idé", "kommunicera", "fortsatt interaktion" eller "uttrycka och idé om handling". Kodningen utfördes i interaktion med teorier genom att tillämpa en abduktiv forskningsansats, för att skapa systematiska outputfenomen (Kóvacs & Spens, 2005). Slutligen valdes tre exempel, där både transspråkande och förkroppsligande var närvarande, för att representera övergripande data.

Resultatet visar hur barn under aktiviteterna som ägde rum i Playful Learning Center använde olika språk medan de rörde sig och använde sin kropp och förkroppsligande samt flera språk för att kommunicera under olika aktiviteter: både gällande målade vid det runda bordet, lek med stora byggklossar på golvet, och agerande på högre höjder som till exempel vid bergselementet. Barnen uttryckte samtidigt känslor och avsikter genom sin verbala kommunikation med upp till fyra språk som blandades (svenska, finska, lejon och fågel). De fyra språken (inklusive lejon och fågel) blandades och utgjorde en viktig del av kommunikationen och interaktionen, samtidigt som de hängde ihop med förkroppsligat lärande och meningsskapande processer.

Ett lekspråk kan identifieras från barns handlingar och kommunikation, inklusive deras talade språk, tyst kommunikation, non-verbala uttryck och kroppsspråk. Ett initiativ att gå in i lejonspellet uttrycktes genom att kasta en gul boll som föreställer en fågel. Att flytta till nytt hus uttrycktes med hjälp av målmedvetna promenader och rörelser i rummet. Spänningen i att förvandlas från ett barn som målade till ett lejon, uttrycktes med kloformade händer och snabba exalterade rörelser i målandet. En avsikt till handling, som pedagogen uppmanat att inte utföra, dvs att smaka på en marshmallow, doldes bakom en inbjudan till pedagogen att leka.

De identifierade dataexemplen visade också barns förmåga till flerspråkig kommunikation. Barn utvecklar sina tankeprocesser och språkfärdigheter genom sensoriska och motoriska upplevelser, vilket också framgår av tidigare forskning (Sommer et al., 2009). Barnens sätt att uttrycka sig kroppsligt och fysiskt genom rörelse, men också genom att använda två befintliga språk tillsammans med två djurspråk visar förekomsten av intensiv mental aktivitet och deltagande i delade meningsskapande processer (se Kaihovirta & Furu, 2019; Martín-Bylund, 2018). Lek, språk och lekfulla aktiviteter i barns självinitierade klassrumsinteraktion har inte tidigare beaktats i forskning om transspråkande. Föreliggande studie tar hänsyn till den transspråkande aspekten av lärande i ECEC. Vi föreslår att språk och kommunikation kopplade till lek och förkroppsligande, samtliga skulle ses som väsentliga element i ett mer holistiskt ramverk för att stödja små barns lärande.

Nyckelord: *kroppsliga upplevelser; transspråkning; lek och lekfulla aktiviteter*